

HKZ 412

DENİZ TİCARETİ – SİGORTA HUKUKU

PROF. DR. KEMAL ŞENOCAK

PROF. DR. HAKAN KARAN

10. HAFTA

SİGORTA TÜRLERİ - SİGORTANIN TASNİFİ

Sigorta sözleşmeleri farklı tasniflere tabi tutulabilir. Bunlar;

I. TTK'nın kabulüne göre sigorta türleri zarar sigortaları ve can sigortalarıdır.

TTK zarar sigortalarını mal sigortası ve sorumluluk sigortası olarak ayırmaktadır.

TTK can sigortalarını, hayat sigortacı, kaza sigortası ve hastalık sigortası olarak ayırmaktadır.

II. Bir başka ayırım zarar sigortaları ve meblağ sigortaları ayırımıdır. Bu ayırım önemli sonuçlar doğurmaktadır.

Meblağ sigortasında, sigortacı, sigorta ettirilen kişinin rizikoya maruz kalması karşısında, somut zarar ne olursa olsun, sigorta sözleşmesinde belirlenen bir tutarı (meblağı) sigorta ettiren kişiye ya da onun gösterdiği üçüncü bir kişiye (lehdara) öder.

Zarar sigortalarında ise, tazminat en fazla zararla sınırlıdır. Zarar sigortalarında bu nedenle halefiyet, çifte sigorta, zenginleşme yasağı gibi özel kurallar uygulanmaktadır.

III. Zarar sigortaları, a) aktifin sigortası ve b) pasifin sigortası olarak da ayrılabilir.

Aktifin sigortalarının da sigorta sözleşmesinin konusunu oluşturan malvarlığının aktif kısmındaki değerin türüne göre; "eşya sigortası", "alacak sigortası", "kâr kaybı sigortası", "diğer hakların sigortası", olarak 4 alt türü mevcuttur.

Bir kimsenin malvarlığının pasif kısmındaki artışlar da, onun zarara uğraması neticesini doğurur. Bu tür zararlara karşı sigorta himayesi ise, zarar sigortalarının diğer türü olan pasifin sigortası ile sağlanır. Buna göre, pasifin sigortasında sigorta konusunu, sigortalının malvarlığının pasif kısmındaki artışlar teşkil eder. Alt türleri "somut zarar ihtimaline karşı sigorta", "kanuni yükümlülüklerin ihlalden doğan sorumluluğun sigortası", "zorunlu masraflara karşı sigorta" ve "akdi yükümlülüklerin ihlalden doğan sorumluluğun sigortası"dır.

Örneğin sorumluluk sigortaları pasifin sigorta üst başlığına girmektedir. Bir kişiye karşı ileri sürülen hukukî talep eğer haklı ise sigortacı zarar görene sigorta ettirenin sorumluluğunu kaldırmak için ödeme yapar. Bu durumda, sigorta, akdi veya kanunî sorumluluğun ihlali ihtimaline karşı sigorta olmaktadır. Ancak üçüncü kişinin tazminat talebi haksız ise, sigortacı ödeme yapmaz, bu haksız iddiadan hukukî yola başvurarak sigorta ettireni kurtarır. Bu takdirde, sigorta sözleşmesi, somut zarar ihtimali karşı sigorta niteliğinde olmaktadır.

IV. Zarar sigortalarında mal sigortası ve malvarlığı sigortası ayırımı da yapılabilir. Bir eşyadaki somut zararlar mal sigortası ile karşılanırken (Ör: kasgo sigortası), bu eşyaya gelen

zarar nedeniyle o eşyayı kullanmamadan vb. kaynaklanan kazanç kaybı malvarlığı sigortasının konusunu oluşturur. Mal ve mal varlığı sigortaları aynı poliçede birleşebilir (Ör: Yenideğer sigortası).